ҖӨМЛӘ ҮЗЕНЧӘЛЕГЕ.

Җөмләнең төп билгеләре:

1. Хәбәр итә.
2. Сөйләүченең сөйләмгә мөнәсәбәтен белдерә.
3. Хәбәр итү интонациясе.
4. Урнашу тәртибе

Җөмләдә сүз тәртибе.

Сөйләм предметы –

сөйләм яңалыгы –

хәбәр, сөйләм предметы .

Сүзләр мөнәсәбәте.

Хәбәрлекле мөнәсәбәт.

Ачыклаулы мөнәсәбәт.

Аныклаулы мөнәсәбәт

Хәбәрлекле мөнәсәбәт

Ия – хәбәр.

- Тышта кар ява иде.
- Белемле кеше югалмас.
- Матурны кем яратмас.

Ачыклаулы мөнәсәбәт.

Ияртүче сүз – ияртүче сүз.

Зависимое слово – главное слово.

Халыкның тормыш тәҗрибәсен саклаучы байлыгы бар.

Саклаучы байлыгы, тәҗрибәсен саклаучы, тормыш тәҗрибәсен, халыкның тәҗрибәсен.

Аныклаулы мөнәсәбәт.

Аныкланмыш – аныклагыч.

Без, ата- аналар, балаларыбызның тәрбияле булуын телибез.

Мы, родители, хотим, чтобы наши дети были воспитанными.

Сүзләр тәртибе.

- Туры тәртип.
- 1. Ия – хәбәр. Мин укыйм.
- 2. Аергыч – аерылмыш. Кызыклы дәрес.
- 3. Тәмамлык – ияргән сүз. Әни белән барам
- 4. Хәл – ияргән сүз. Мәктәпкә барам.
- 5. Аныкланмыш – аныклагыч.
- 6. Кереш һәм эндәш сүзләр – үзләре ачыклаган кисәк.

Кире тәртип.

- Инверсия – кире тәртип.
- Искәрмә: аныклагыч кире тәртиптә булмый.

Язам менә тагын кыш турында.
Тынгы бирми карлар һаман да.
Бөтерелә – бөтерелә әнә
Бөдрә карлар ява Кабанга.

Чагыштырыгыз!

- Менә тагын кыш турында язам.
- Карлар һаман да тынгы бирми.
- Бөдрә карлар әнә бөтерелә – бөтерелә
- Кабанга ява.

Татар телендә инверсия.

Грамматик функциягә тәэсир итә.

- Студентлар яхшы совхозда эшләделәр.
- Яхшы студентлар совхозда эшләделәр.
- Студентлар совхозда яхшы эшләделәр.